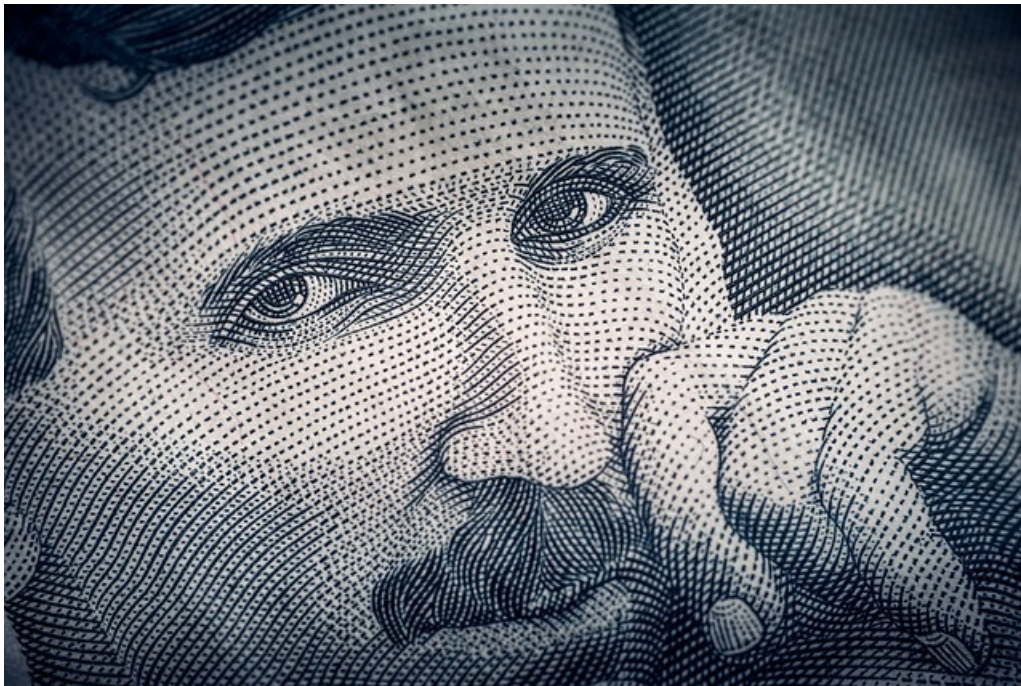

- [Strona główna](#)
- [Aktualności](#)
- [Grupy](#)
 - [BIEDRONKI](#)
 - [ŻABKI](#)
 - [MOTYLKI](#)
 - [PSZCZÓŁKI](#)
- [Zajęcia dodatkowe](#)
 - [Tańce](#)
 - [Rytmika](#)
 - [Angielski](#)
 - [Logopeda](#)
 - [Psycholog](#)
- [REKRUTACJA 2024](#)
- [Dla rodziców](#)
 - [Nauczanie zdalne](#)
 - [Dokumenty](#)
 - [Poradnik](#)
 - [Jadłospis](#)
 - [IPrzedszkole](#)
- [O nas](#)
 - [O nas](#)
 - [Baza placówki](#)
 - [Kadra](#)
 - [Zasady organizacji](#)
- [Kontakt](#)
- [Bezpieczeństwo](#)
 - [Inspektor Danych osobowych](#)
 - [Ochrona Danych Osobowych](#)
 - [Cyberbezpieczeństwo](#)
- [NPRCz 2.0](#)
- [Archiwum aktualności](#)
 - [ROK SZKOLNY 20222023](#)

Charakterystyka inteligencji wielorakich oraz sposoby ich rozwijania u dzieci

Opracowanie: Sylwia Stępień

Profesor Uniwersytetu Harvarda, Howard Gardner, stworzył koncepcję, według której człowiek nie posiada jednej, a osiem inteligencji. W przeciwieństwie do klasycznego pojmowania inteligencji (IQ), inteligencje wielorakie nie są skończone i można je rozwijać przez całe życie. Nie określają one również jak ktoś jest „mądry”, a jedynie jego predyspozycje, umiejętności, talenty. Odkrycie dominującej inteligencji pozwala szybciej zdefiniować własny styl uczenia się, co znacznie ułatwia, przyspiesza i czyni proces nauki efektywnym.

W pierwszych latach życia dziecka bardzo trudno określić, która z tych sfer będzie w przyszłości najbardziej rozwinięta. W celu zapewnienia jak najlepszych warunków rozwoju dziecka zalecane jest rozwijanie poszczególnych rodzajów inteligencji już od wczesnego etapu życia.

Rozróżnia się następujące rodzaje inteligencji: językowa, matematyczno-logiczna, wizualno-przestrzenna, ruchowa, muzyczna, przyrodnicza, intrapersonalna, interpersonalna.

Rodzice już u dziecka będącego w łonie matki mogą rozwijać umiejętności językowe (poprzez głośne czytanie, mówienie do dziecka), muzyczne (gdy matka słucha muzyki).

Najlepszą metodą rozwoju dziecka jest przede wszystkim zapewnienie dziecku obecności rodzica, poświęcanie dziecku uwagi, bawienie się z nim, rozmowa, czytanie, odpowiadanie dziecku na zadane pytania.

Poniżej zostały scharakteryzowane poszczególne rodzaje inteligencji oraz sposoby ich rozwijania u dzieci.

I Inteligencja językowa

Jest uniwersalną zdolnością, odpowiada za zdolność wyrażania się. Osoby mające dobrze rozwiniętą inteligencję językową potrafią w przejrzysty sposób spisać myśli, doskonale rozumieją słowo pisane i mówione.

Zdolność tą można rozwijać u dziecka jeszcze nienarodzonego poprzez mówienie do niego, czytanie mu.

Po narodzinach dziecka zaleca się czytanie bajek, opowiadanie rymowanek, masowanie dziecka i jednocześnie mówienie wierszyków.

U dzieci można rozwijać tę zdolność poprzez:

- żartowanie z dzieckiem, zadawanie zagadek
- oglądanie z dzieckiem obrazków i podporządkowywanie im określonych słów (domek, piesek)
- śpiewanie z dzieckiem piosenek, rozmowa sensowna z dzieckiem

- opowiadanie co zostało namalowane na obrazku
- wymyślanie z dzieckiem bajek i ich wspólne spisywanie
- zabawy słowne z dzieckiem: wymyślanie zwariowanych imion i nazwisk, np. *Marianna Wanna*, *Karolina Trampolina*
- zabawa *czego tu brakuje*: powoli się skrada

Do domu sąsiada

Skacze przez płot

To przecież nasz ...

- zabawa: wymyślanie słów zaczynających się na tę samą literę, np. *Monika malowała malownicze mosty*
- określanie kategorii: zwierzęta, rośliny, przedmioty itp.
- czytanie dziecku bajek a następnie rozmowa o nich
- zabawa *gdy zwierzęta zaczynają mówić*: podczas tej zabawy dziecko ma okazję wcielić się w rolę i wymyślać rozmowę zwierzątek
- zabawa *w krainie olbrzymów*: rodzic sadza dziecko na ramionach tworząc olbrzyma. Olbrzym wędruje po mieszkaniu, które jest teraz jego krainą a dziecko ma dokładnie opisywać co widzi w krainie olbrzyma
- zabawa *wesołe paluszki*: każdy paluszek otrzymuje imię, np. *Wesołek*, *Żartowniś* itd., następnie dla każdego paluszka wymyśla się z dzieckiem historyjkę, np. *Wesołek jedzie na rowerku do parku*.
- zabawa w *sklep*
- *podróż samolotem*: rodzic zamienia się w samolot. Kładzie się na brzuchu, rozkłada ręce. Dziecko siada na pokład samolotu. Przed startem musi powiedzieć pilotowi gdzie chce polecieć, a w trakcie lotu opowiada dziecku co widzi za oknem samolotu. Po powrocie z podróży dziecko opowiada drugiemu rodzicowi gdzie poleciało, co widziało po drodze
- *wesoły pociąg*: uczestnicy zabawy ustawiają się w jeden za drugim, tworząc wesoły pociąg, który jeździ po całym domu. Pierwsza osoba zaczyna opowiadać, jakie widoki podziwiają pasażerowie podczas podróży: widzę wysokie góry porośnięte lasami. Potem druga osoba kontynuuje opowiadanie, a po niej trzecia i tak dalej.

II Inteligencja matematyczno-logiczna

Jest to inteligencja, która wymaga wsparcia i kształcenia. Każdy człowiek ma pewien potencjał takiej inteligencji. Osoby mające dobrze rozwiniętą inteligencję matematyczno-logiczną charakteryzują się wysokim poziomem myślenia logicznego, potrafią dostrzegać przyczyny i skutki.

Ten rodzaj inteligencji kształtuje się u dziecka zanim zacznie chodzić, np. gdy bierze do rączki przedmioty, bada je, poznaje związki przyczynowo-skutkowe- jeśli popchnie piłkę, piłka toczy się.

U dzieci można rozwijać tę zdolność poprzez:

- zabawy *rytmiczne*: głowa, ramiona, kolana, pięty
- odtwarzanie *rytmów*
- budowanie *rytmów* np. z warzyw, owoców, guzików
- zabawę w co jest pierwsze: dni tygodnia (np. poniedziałek czy czwartek), pór roku (która pora roku jest po której)
- zabawa w *nazywanie kolorów*, np. żółty jak słońeczko, zielony jak trawa
- przeliczanie: czego jest więcej, mniej
- zabawa: „Bawimy, bawimy się wszyscy paluszkami, Jak pierwszy nie może, to drugi mu pomoże. Bawimy, bawimy się wszyscy paluszkami, Jak ten drugi nie może, to trzeci mu pomoże itd.”
- *porównywanie*: duży-mały, gruby- chudy

- nazywanie figur: koło, trójkąt, prostokąt, kwadrat
- nazywanie *części ciała*
- układanie *obrazków* w odpowiedniej kolejności historyjki
- układanie *puzzli*
- zabawa w *klasyfikowanie* przedmiotów ze względu na kształt, przeznaczenie itd
- gry *planszowe*
- *zapamiętywanie* wierszyków, piosenek
- zabawa w *wyszukiwanie* podobieństw, różnic
- zabawy rozwijające *koncentrację uwagi*: gra klockami Jenga, bajki relaksacyjne, rozwijanie umiejętności planowania czynności, rozpoczynanie nowej zabawy po zakończeniu poprzedniej, dbanie o stałe rytmy dnia dziecka
- orgiami, układanki geometryczne

III Inteligencja wizualno-przestrzenna

Jest to zdolność, która wymaga wsparcia w rozwoju. Niewiele osób ma ten rodzaj inteligencji na wysokim poziomie. Osoby, które mają dobrze rozwiniętą tę inteligencję mają dobrze rozwiniętą orientację przestrzenną, zdolność wizualizacji, są sprawne manualnie. Często wykonują zawód architekta, nawigatora, pilota, chirurga, malarza, dekoratora wnętrz.

U dzieci można rozwijać tę zdolność poprzez:

- zabawa w budowanie z *klocków* Lego
- sklejanie *modeli*
- układanie *układek*
- podczas *jazdy* samochodem umożliwiać dziecku czytanie mapy i pilotowanie
- organizowanie *wycieczek* rowerowych, pieszych przy użyciu mapy
- lepienie z *plasteliny*: domy, owoce, warzywa, zwierzątka itd..
- rysowanie, np. swojego pokoju, rozmieszczenie co w nim się znajduje
- *rzeźbienie*
- prace ręczne
- zwiedzanie *wystaw* w muzeach, galerie sztuki
- zabawki *konstrukcyjne*
- *rozkładanie i składanie* elementów
- zabawy rozwijające orientację przestrzenną:

a) rozwijanie orientacji w schemacie własnego ciała: wskazywanie dziecku części ciała i nazywanie ich. Odbywa się to zwykle w czasie pielęgnacji dziecka, przy uczeniu go czynności samoobsługowych, np. *podaj mi rękę, dotknij ucha, unieś ramiona, zegnij kolana*, itp.

- obrysowywanie (na papierze) części ciała w połączeniu z ich nazywaniem
- zwracanie się do dziecka w ciągu dnia z częstym stosowaniem określeń „lewo”, „prawo”: *podaj mi prawą rękę, lewą nogę, zawiąż kokardkę na lewej sznurówce* itp.
- Stawianie zadań wymagających orientacji w kierunkach występujących w otaczającej dziecko przestrzeni, np.: *skręcamy w bok, jedziemy do przodu, podaj zabawkę, która leży na półce, połóż łyżeczkę obok filiżanki, pokaż piłkę, która leży pod stołem*.

– orientację w przestrzeni ułatwiają zabawy takie jak: zabawa w „ciepło i zimno”, szczególnie, gdy będziemy w niej używać określeń: *idź do przodu, w prawo, prosto i dalej prosto*, itp.

b) rozwijanie orientacji w schemacie ciała u osoby znajdującej się naprzeciwko:

– osoba stojąca naprzeciw dziecka wykonuje określone ruchy, np. podnosi prawą rękę, stoi na prawej nodze, dotyka lewą ręką prawego ucha, itp. Dziecko naśladuje dokładnie czynności wykonywane przez osobę stojącą twarzą do dziecka. Zadaniem dziecka jest dokładne naśladowanie ruchów (powstaje układ odbicia zwierciadlanego). Dziecko może również naśladować ułożenie kończyn osoby narysowanej na obrazku, np. obie ręce opuszczone w dół, lewa ręka wyciągnięta w bok, prawa ręka dotyka lewego oka, itp.

c) ćwiczenia w określaniu stosunków między przedmiotami za pomocą terminów: na prawo, na lewo, na górze, na dole, nad, pod, obok, poniżej, powyżej, między, wśród, itp.

- bierzemy dwa przedmioty (miś, lalka), kładziemy je w wybranych miejscach i prosimy dziecko, aby określiło, gdzie leży lalka w stosunku do misia. Liczbę przedmiotów należy stopniowo zwiększać

– określanie przez dziecko wzajemnych relacji między przedmiotami na wydzielonej i ograniczonej płaszczyźnie, np. blat stołu, tablica, dywan, itp. Rozmiary przestrzeni stopniowo zmniejszamy, dochodząc do kartki odpowiadającej wielkości zeszytu

- układanie tematycznych obrazków z luźnych elementów („Miasto”, „Praca w ogrodzie”, „Wakacje nad morzem”) na tablicy korkowej, blacie stołu, itp.
- układanie różnego typu klocków, składanek, puzzli:

– na podstawie wzoru

– z pamięci, po krótkiej ekspozycji wzoru

– wg instrukcji słownej, bez wzoru

– ćwiczenia graficzne

- zaznaczanie na kwadracie: lewego górnego rogu, prawego dolnego, itp. W innym wariantcie tego ćwiczenia rogi w kwadracie są pomalowane na różne kolory, a dziecko określa, np. położenie „zielonego rogu”, „czerwonego rogu”, itp.
- labirynt – prowadzenie drogi, którą trzeba pokonać, aby dotrzeć do określonego punktu.

IV Inteligencja ruchowa (motoryczna)

Jest zdolnością wrodzoną, wymaga ćwiczeń i treningu. Odpowiada ona za koordynację ruchów, giętkość, poruszanie się. Osoby u których ten rodzaj zdolności rozwinięty jest na wysokim poziomie lubią poznawać świat poprzez ruch i fizyczny kontakt.

U dzieci można rozwijać tę zdolność poprzez:

– u małych dzieci inteligencja ta rozwijana jest przez kopanie nóżkami, ruchy rączek, dotyk, później poprzez przekręcanie się, siadanie, raczkowanie, rzucanie i manipulowanie przedmiotami, wstawanie, chodzenie

– zapewnianie dziecku ruchu: samodzielne chodzenie, spacerowanie, bieganie, wspinanie się

– próby samodzielnego ubierania się, jedzenia

– poznawanie właściwości przedmiotów poprzez dotyk (szorstki, gładki, ciepły, chłodny)

– zabawa w *rzucanie i łapanie* woreczka, piłeczki

– zabawa w *aktora*

– zabawy *ruchowe*

– *tańczenie*

– zabawy *paluszkowe*

– *lepienie* z plasteliny, modeliny

– *ugniatanie ciasta, robienie ciasteczek*

– *ugniatanie masy solnej*

– *rysowanie, wydzieranie*

– *naklejanie*

– *skręcanie przedmiotów*

– „*majsterkowanie*”

– *zabawy z podziałem na role*

V Inteligencja muzyczna

Jest zdolnością wrodzoną. Wysoki poziom uzdolnień muzycznych ujawnia się już w dzieciństwie. Osoby obdarzone wysokim poziomem rozwoju tej inteligencji najlepiej rozumieją świat przez rytm i melodię. Dzieci obdarzone tym rodzajem inteligencji zamieniają w muzykę prawie wszystko, co robią: wybijają rytmy, nucają melodie, chętnie śpiewają, podejmują próby lub grają już na instrumentach muzycznych.

U dzieci można rozwijać tę zdolność poprzez:

– podczas spaceru z dzieckiem zadawanie pytań dotyczących dźwięków jakie dziecko słyszy: śpiew ptaków, szelest liści, wiejący wiatr itp.

– *śpiewanie* z dzieckiem piosenek

– słuchanie *muzyki* oraz rozmowa o instrumentach usłyszanych w utworze

– zabawa w *dzwonki i werble*– rodzic stoi za plecami dziecka i dzwoni dzwoneczkiem lub uderza łyżką w naczynie najpierw cicho a potem coraz głośniej z prawej strony dziecka a potem z lewej. Dziecko zgaduje- z której strony usłyszało jaki dźwięk.

– zabawa *deszczowa muzyka* – nasłuchiwanie wraz z dzieckiem odgłosów kropeł deszczu uderzających o szybę, blachę dachówki. Rozmowa z dzieckiem o tym co słyszymy.

– zabawa *jaki to dźwięk*– rodzic nagrywa różne odgłosy w domu, np. kapiący kran, dzwonek do drzwi, gwizd czajnika, pralkę i odtwarza dziecku te dźwięki. Dziecko ma zgadnąć co to za dźwięk.

– zabawa *słuchaj uważnie*, ktoś się skrada- dziecko z zawiązanymi oczami siada pośrodku pokoju, kładzie na kolanach maskotkę i uważnie nasłuchuje, co się wokół niego dzieje. Jeden z graczy próbuje podkraść się do dziecka i zabrać zabawkę. Dziecko pilnujące maskotkę stara się do tego nie dopuścić, wykazując się dobrym słuchem. Jeżeli uda się wykraść zabawkę, wówczas dochodzi do zamiany ról.

– zabawa *co ci to przypomina*– do tej zabawy potrzebujemy: prysznic w łazience, wiadro, ścierka, butelka z odrobiną wody. Jedna osoba wytwarza dźwięki, a dziecko zgaduje, co one przypominają. Puszczanie nad wanną wody z prysznica- deszcz; włożenie szmatki do wiadra z wodą i mieszanie nią raz w jedną stronę, raz w drugą – szum morza; dmuchanie w szyjkę butelki z wodą, potem wylanie wody z butelki i spróbowanie jeszcze raz- gwizdek.

– wykonywanie z *dzieckiem instrumentów*: do puszki po napoju wsypujemy np. ryż, kaszę, groch a następnie dziecko słucha dźwięków z tych instrumentów i zgaduje co znajduje się w środku.

VI Inteligencja przyrodnicza

Osoby obdarzone wysokim poziomem tej inteligencji najlepiej rozumieją świat przez swoje otoczenie. Osoby takie najczęściej są rolnikami, ogrodnikami, weterynarzami, botanikami, przyrodnikami, oceanografami.

U dzieci można rozwijać tę zdolność poprzez:

– umożliwianie dziecku *obserwacji* przyrody: np. dbanie o rośliny domowe, posiadanie własnego ogródka i dbanie o niego, posiadanie i dbanie o własne zwierzątko

– zabawa w prowadzenie *własnych badań* roślin, np. przy pomocy szkieł powiększających. Dziecko może następnie prowadzić „*dziennik*” obserwacji- dzieci młodsze mogą rysować poszczególne obserwacje a starsze (potrafiące pisać) mogą zapisywać obserwacje

– *odwiedzanie zoo, ogrodów botanicznych*

- oglądanie bajek przyrodniczych, programów
- zabawa w nazywanie *kamieni*
- wycieczki poza miasto, obserwacja przyrody
- podczas spacerów wspólne poszukiwanie z dzieckiem typowych *cech pór roku*
- *poznawanie pogody* i rozmowa o tym co ją może powodować
- rozmowa o *gwiazdach* widocznych w nocy i o wszechświecie

VII Inteligencja intrapersonalna

Jest zdolnością wrodzoną. Wymaga wysokiego poziomu samokontroli i odpowiedzialności. Osoby obdarzone wysokim poziomem tej inteligencji najczęściej w dorosłym życiu są poetami, księżmi, psychologami, pisarzami.

U dzieci można rozwijać tę zdolność poprzez:

- rozmowy z dzieckiem o *uczuciach i emocjach* dziecka
- uczenie dziecka planowania *swoich działań, samokontroli i odpowiedzialności*
- rozmowa o *zachowaniu* dziecka
- nauka dziecka, iż niepowodzenia, błędy powinny być traktowane *jako szansa* na wyciągnięcie wniosków na przyszłość
- pomoc dziecku w nabywaniu *pewności siebie*, popartej rzeczywistymi osiągnięciami
- rozmowy z dzieckiem na tematy mające wymiar *etyczny, moralny* oraz zachęcanie dziecka do wyrażania własnych opinii na ten temat

VII Inteligencja interpersonalna

Każdy posiada ten rodzaj inteligencji, choć w różnym stopniu rozwiniętą. Jest to zdolność, która wymaga treningu i stymulacji, nazywana jest inaczej inteligencją społeczną. Osoby, u których ta inteligencja rozwinięta jest na wysokim poziomie najlepiej rozumieją świat, obserwując go z perspektywy innych ludzi. Często potrafią organizować pracę w grupie, tworząc pozytywną atmosferę, która pomaga skupić się na wysiłkach grupy. Osoby takie jasno i precyzyjnie przedstawiają swoje potrzeby, podczas konfrontacji wykazują się asertywnością. Potrafią także przyjmować konstruktywne uwagi i odpowiednio zmienić swoje postępowanie.

U dzieci można rozwijać tę zdolność poprzez:

- zapewnienie dziecku *kontaktu z innymi* ludźmi
- umożliwianie dziecku zabaw wymagających *współdziałania w grupie*
- zabawy, które wymagają zaangażowania *każdego uczestnika*, a celem jest wspólny sukces grupy
- uczestnictwo dziecka w *wolontariacie*
- uczestnictwo dziecka w zajęciach *dodatkowych grupowych*
- rozmowa i rozwiązywanie problemów w *gronie rodzinnym* (bez przewagi siły jednego z rodziców)
- wspólne wykonywanie *prac domowych*: sprzątanie, przygotowywanie posiłków
- dawanie dziecku wzorca *wymiany obowiązków rodzinnych*, np. raz mama raz tata zaprowadza i odbiera dziecko z przedszkola, rodzice wymieniają się obowiązkami domowymi
- rozmowy dotyczące *przeczytanej bajki*, np. co mógł czuć ten bohater, z jakiego powodu tak się zachował, co innego mógł zrobić?
- w sytuacjach konfliktu z dzieckiem zaleca się rodzicowi *podejmowanie negocjacji*, np. gdy dziecko nie chce założyć swetra, warto dać mu prawo do wykonania wyboru: „Czy dzisiaj chcesz założyć zielony czy niebieski sweterek?”
- *przykład własny rodzica*, traktowanie innych osób z szacunkiem

Bibliografia:

- A. Faber, E. Mazlish „Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały, jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły” Media Rodzina (2001)
- H. Gardnem , „Inteligencje wielorakie. Teoria w praktyce”, (przełożył A. Jankowski), Wydawnictwo „Media Rodzina”, Poznań 2002.
- C. Nitsch, G. Huther „Wspieranie rozwoju dziecka” Olesiejuk (2011)
- C. Liebertz „Skarbnica edukacji dobrego serca”, Jedność (2007)